Faktura NP I – transakcja trójstronna uproszczona

Środa, 4 listopad 2026, 17:05, autor: Fakturowo.pl

Handel pomiędzy przedsiębiorcami z różnych krajów Unii Europejskiej nie zawsze oznacza, że towar musi przechodzić przez magazyn każdej firmy uczestniczącej w sprzedaży. Często zdarza się, że polski przedsiębiorca kupuje produkty od dostawcy z jednego państwa UE, a następnie sprzedaje je kontrahentowi z innego kraju. Towar trafia bezpośrednio od pierwszego dostawcy do końcowego odbiorcy, z pominięciem polskiej firmy.

W takich sytuacjach możliwe jest zastosowanie procedury uproszczonej dla wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej. Pozwala ona ograniczyć obowiązki związane z rozliczaniem podatku VAT, a jednym z jej elementów jest wystawienie odpowiednio oznaczonej faktury NP I.

Czym jest faktura NP I?

Faktura NP I to dokument stosowany przy sprzedaży towarów w ramach wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej rozliczanej według procedury uproszczonej. Oznaczenie „NP” odnosi się do sprzedaży niepodlegającej opodatkowaniu VAT w Polsce, natomiast „I” jest oznaczeniem wykorzystywanym w formularzu faktury dla tego rodzaju transakcji.

Podstawą prawną procedury uproszczonej są art. 135–138 ustawy o podatku od towarów i usług. Przepisy te określają warunki, na jakich drugi w kolejności przedsiębiorca może uniknąć konieczności rejestrowania się do VAT w państwie, do którego dostarczany jest towar. Najważniejszą cechą tej procedury jest przeniesienie obowiązku rozliczenia podatku VAT na ostatniego uczestnika transakcji. Oznacza to, że polski przedsiębiorca występujący jako pośrednik nie nalicza polskiego VAT na fakturze wystawianej końcowemu nabywcy.

Na czym polega wewnątrzwspólnotowa transakcja trójstronna?

Transakcja trójstronna występuje wtedy, gdy w sprzedaży tego samego towaru uczestniczą trzy podmioty zidentyfikowane do transakcji wewnątrzwspólnotowych w trzech różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Pierwszy przedsiębiorca sprzedaje towar drugiemu, a drugi odsprzedaje go trzeciemu. Fizyczna dostawa odbywa się jednak bezpośrednio od pierwszego do ostatniego uczestnika transakcji.

Przykładowo polska firma kupuje urządzenia elektroniczne od niemieckiego producenta, a następnie sprzedaje je przedsiębiorcy z Czech. Niemiecki dostawca wysyła urządzenia bezpośrednio do Czech, natomiast polska firma zajmuje się zakupem, odsprzedażą i rozliczeniem handlowym.

W takiej sytuacji występują trzy podmioty:

- Firma niemiecka, która jest pierwszym dostawcą towaru.
- Firma polska, która kupuje towar i odsprzedaje go czeskiemu kontrahentowi.
- Firma czeska, która jest końcowym nabywcą i odbiorcą towaru.

Jeżeli wszystkie wymagane warunki zostaną spełnione, polska firma może zastosować procedurę uproszczoną i wystawić czeskiemu kontrahentowi fakturę NP I.

Jakie warunki trzeba spełnić, aby zastosować procedurę uproszczoną?

Nie każda sprzedaż pomiędzy trzema przedsiębiorcami z różnych państw UE może zostać rozliczona w ten sposób. Przepisy przewidują konkretne wymagania dotyczące uczestników transakcji, sposobu transportu towarów oraz rozliczenia podatku.

Przede wszystkim w transakcji muszą uczestniczyć trzy podmioty posługujące się numerami VAT UE nadanymi w trzech różnych państwach członkowskich. Towar musi zostać wysłany bezpośrednio od pierwszego dostawcy do ostatniego nabywcy, a transport powinien odbywać się na zasadach określonych w art. 135 ustawy o VAT.

Drugi przedsiębiorca nie może mieć siedziby działalności gospodarczej w państwie zakończenia transportu. Musi również posługiwać się odpowiednim numerem VAT UE i nabywać towar w celu jego dalszej dostawy. Kolejnym warunkiem jest wskazanie ostatniego nabywcy jako podmiotu zobowiązanego do rozliczenia podatku VAT od dostawy

realizowanej w ramach procedury uproszczonej. Spełnienie tych warunków pozwala zastosować szczególny sposób rozliczenia, bez konieczności rozliczania przez pośrednika podatku VAT w państwie końcowego odbiorcy na zasadach ogólnych.

Jakie informacje musi zawierać faktura NP I?

Faktura wystawiana przez drugiego uczestnika transakcji trójstronnej powinna zawierać standardowe dane wymagane dla faktur VAT, takie jak numer dokumentu, datę wystawienia, dane sprzedawcy i nabywcy, nazwę towaru, ilość oraz wartość sprzedaży. Oprócz tego przepisy wymagają zamieszczenia dodatkowych informacji charakterystycznych dla procedury uproszczonej. Na fakturze powinna znaleźć się jedna z następujących adnotacji:

„VAT: Faktura WE uproszczona na mocy art. 135–138 ustawy o ptu”

lub

„VAT: Faktura WE uproszczona na mocy artykułu 141 dyrektywy 2006/112/WE”.

Dokument musi również zawierać następujące stwierdzenie:

„Podatek z tytułu dokonanej dostawy zostanie rozliczony przez ostatniego w kolejności podatnika podatku od wartości dodanej.”

Dodatkowo konieczne jest podanie numeru VAT UE sprzedawcy stosowanego w tej transakcji oraz numeru identyfikacyjnego VAT końcowego nabywcy. Prawidłowe oznaczenie faktury ma istotne znaczenie, ponieważ potwierdza zastosowanie szczególnej procedury i wskazuje podmiot odpowiedzialny za rozliczenie podatku.

Dlaczego na fakturze NP I nie nalicza się polskiego VAT?

W przypadku procedury uproszczonej dostawa realizowana przez drugiego przedsiębiorcę jest rozliczana w państwie zakończenia transportu towaru. Polski pośrednik nie wykazuje zatem polskiego podatku należnego od tej sprzedaży.

Obowiązek rozliczenia VAT przechodzi na ostatniego uczestnika transakcji, który dokonuje odpowiedniego rozliczenia zgodnie z przepisami obowiązującymi w swoim państwie.

Warto pamiętać, że oznaczenie NP nie jest tym samym co stawka VAT 0%. Stawka 0% oznacza sprzedaż podlegającą opodatkowaniu według stawki zerowej, natomiast NP wskazuje na czynność niepodlegającą opodatkowaniu VAT w Polsce.

Rozróżnienie tych dwóch sytuacji jest ważne zarówno przy wystawianiu faktury, jak i przy późniejszym ujmowaniu transakcji w ewidencji podatkowej.

Jak rozliczyć transakcję trójstronną w JPK_V7?

Polski przedsiębiorca będący drugim uczestnikiem transakcji musi odpowiednio wykazać sprzedaż w prowadzonej ewidencji VAT.

Dostawa realizowana w ramach procedury uproszczonej podlega oznaczeniu TT_D. Oznaczenie to dotyczy dostawy towarów poza terytorium kraju dokonanej przez drugiego w kolejności podatnika VAT w ramach wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej.

Z kolei oznaczenie TT_WNT dotyczy wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów dokonanego przez drugiego uczestnika transakcji w procedurze uproszczonej. Przedsiębiorca powinien również uwzględnić odpowiednie dane w informacji podsumowującej VAT-UE, stosując oznaczenie właściwe dla transakcji trójstronnej. Należy przy tym pamiętać, że obowiązki ewidencyjne i sprawozdawcze dotyczą całej transakcji, a nie wyłącznie faktury wystawionej końcowemu odbiorcy.

Faktura NP I a Krajowy System e-Faktur (KSeF)

Wprowadzenie obowiązkowego Krajowego Systemu e-Faktur nie zmienia zasad opodatkowania wewnątrzwspólnotowych transakcji trójstronnych. Nadal możliwe jest stosowanie procedury uproszczonej, jeżeli spełnione zostały wymagania określone w ustawie o VAT.

Zmienia się natomiast sposób dokumentowania transakcji przez przedsiębiorców objętych obowiązkiem korzystania z KSeF.

Struktura faktury ustrukturyzowanej przewiduje możliwość oznaczenia faktury dotyczącej procedury uproszczonej. Służy do tego odpowiednie pole w części dotyczącej adnotacji, pozwalające wskazać, że dokument został wystawiony zgodnie z art. 135–138 ustawy o VAT.

W strukturze FA(3) wykorzystywane jest w tym celu pole P_23.

Istotne jest również rozróżnienie obowiązku wystawienia faktury w KSeF od obowiązku jej udostępnienia zagranicznemu kontrahentowi. W przypadku nabywców zagranicznych faktura może wymagać przekazania poza

systemem KSeF w sposób uzgodniony z odbiorcą, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Jak wystawić fakturę NP I w Fakturowo.pl?

Przedsiębiorcy korzystający z serwisu Fakturowo.pl mogą wystawiać faktury przeznaczone do dokumentowania wewnątrzwspólnotowych transakcji trójstronnych w procedurze uproszczonej.

W serwisie dostępny jest osobny formularz o nazwie „Faktura (np I – transakcja trójstronna uproszczona)", przygotowany z myślą o tego rodzaju sprzedaży.

Aby wystawić dokument, należy otworzyć formularz, uzupełnić dane sprzedawcy i zagranicznego nabywcy, podać odpowiednie numery VAT UE oraz wprowadzić sprzedawane towary i ich wartości.

Formularz umożliwia również dodanie oznaczenia „Transakcja trójstronna uproszczona – art. 135–138 ustawy o VAT".

Dzięki temu przedsiębiorca może przygotować fakturę odpowiadającą charakterowi transakcji, bez konieczności korzystania ze standardowego formularza faktury VAT i samodzielnego dostosowywania wszystkich oznaczeń.

Formularz dostępny jest pod adresem:

https://www.fakturowo.pl/wystaw/faktura-np-i-transakcja-trojstronna-uproszczona

Fakturowo.pl obsługuje również KSeF, dzięki czemu przedsiębiorcy mogą korzystać z funkcji związanych z fakturami ustrukturyzowanymi. Przed wysłaniem dokumentu należy upewnić się, że zawiera wszystkie wymagane oznaczenia i dane właściwe dla procedury uproszczonej.

Najczęstsze błędy przy wystawianiu faktur NP I

Jednym z częściej spotykanych błędów jest zastosowanie procedury uproszczonej do transakcji, która nie spełnia wszystkich warunków ustawowych. Sam fakt, że w sprzedaży uczestniczą trzy firmy z różnych państw, nie oznacza jeszcze możliwości skorzystania z uproszczenia.

Problemy mogą pojawić się również wtedy, gdy towar nie jest transportowany bezpośrednio od pierwszego dostawcy do końcowego odbiorcy albo gdy przedsiębiorcy posługują się niewłaściwymi numerami identyfikacyjnymi VAT.

Kolejnym błędem jest pominięcie obowiązkowej adnotacji o procedurze uproszczonej lub informacji o rozliczeniu podatku przez ostatniego nabywcę.

Zdarza się także, że przedsiębiorcy mylą oznaczenie NP ze stawką 0% albo nieprawidłowo wykazują transakcję w JPK_V7 i informacji VAT-UE.

Dlatego przed wystawieniem dokumentu warto sprawdzić numery VAT UE kontrahentów, warunki transportu oraz to, czy końcowy nabywca jest zobowiązany do rozliczenia podatku w państwie zakończenia dostawy.

Czy każda transakcja trójstronna wymaga faktury NP I?

Nie. Faktura NP I jest przeznaczona do określonego rodzaju transakcji, w których polski przedsiębiorca występuje jako drugi uczestnik wewnątrzwspólnotowej transakcji trójstronnej i stosuje procedurę uproszczoną.

Jeżeli polska firma jest pierwszym dostawcą towaru albo jego końcowym nabywcą, sposób dokumentowania i rozliczenia może wyglądać inaczej.

Podobnie będzie w sytuacji, gdy transakcja obejmuje więcej niż trzy podmioty, transport odbywa się na innych zasadach lub nie zostały spełnione warunki procedury uproszczonej.

W takich przypadkach konieczne jest ustalenie właściwego miejsca opodatkowania i zastosowanie odpowiednich zasad rozliczenia VAT.

Podsumowanie

Faktura NP I jest dokumentem wykorzystywanym w wewnątrzwspólnotowych transakcjach trójstronnych rozliczanych w procedurze uproszczonej. Pozwala polskiemu przedsiębiorcy występującemu jako pośrednik udokumentować sprzedaż towarów bez naliczania polskiego VAT, ponieważ obowiązek rozliczenia podatku przejmuje ostatni uczestnik transakcji.

Zastosowanie tego rozwiązania wymaga jednak spełnienia określonych warunków oraz umieszczenia na fakturze odpowiednich adnotacji. Ważne jest także prawidłowe wykazanie transakcji w ewidencji VAT i informacji podsumowującej VAT-UE.

W Fakturowo.pl można wystawić fakturę NP I za pomocą dedykowanego formularza, który ułatwia przygotowanie dokumentu dla transakcji trójstronnej uproszczonej. To rozwiązanie przydatne szczególnie dla przedsiębiorców zajmujących się handlem międzynarodowym, którzy kupują i sprzedają towary na terenie Unii Europejskiej bez ich fizycznego sprowadzania do Polski.

Tagi: faktura np i, transakcja trójstronna uproszczona, faktura trójstronna, vat ue, tt_d, tt_wnt, faktura np, ksef, art, 135-138 vat, fakturowo